

Øveark til Kryds & bolle F1

Subjektsprædikat

F1

Navn: _____

Sæt de rigtige symboler ind i følgende sætninger:

Verballed, _____, findes ved at spørge med "jeg".

Subjekt (både formelt _____ og reelt _____) findes vha. "hvem" (hvad) + o.

Akkusativobjekt _____ findes ved at spørge med "hvad" + o + x.

Dativobjekt _____ findes ved at spørge med "til hvem" + o + x + Δ.

Alle hidtidige led markeres på sædvanlig måde. Og hertil kommer så det nye, subjektsprædikatet (også kaldet "omsagnsled til grundled").

Det findes på samme måde som man finder objekt, altså man spørger med "hvad" + o + x.

For at afgøre at det *ikke* er et objekt man har fundet, må man se på verballedet i sætningen. Kommer det af et af følgende verber¹, er der ikke tale om et objekt, men et subjekts-prædikat [= noget der lægger sig til et subjekt]:

være, blive, hedde, synes², kaldes

Sådan:

De nye kartofler *hedder bintje.

X o ⊕

"Hvad hedder de nye kartofler?" Bintje! Man skulle måske derfor tro at "bintje" var objekt. Men se på verbet. Det kommer af "at hedde", altså en af de fem ovenfor, DERFOR er "bintje"

subjektsprædikat!

Når man spørger med 'hvad' + o + x finder man:

ak _____ (skriv ordet færdigt) eller

sub _____ (skriv ordet færdigt).

Siden tjekket: ☐	Fejl korrigeret: ☐	Alt OK: ☐	Korriger igen og få en lærers godkendelse ☐
---	---	----------------------------------	--

¹ Der er faktisk flere, men dem gemmer vi til en anden gang. Det her er langt de vigtigste.

² Bemærk at verbet her betyder "at se ud til", "at lade som om".

Øveark til Kryds & bolle F1

Navn: _____

Man kan også skelne mellem objekt og subjektsprædikat ved at sætningens hovedverbum er "indholdstomt": Der er nødt til at komme et led efter som siger mere om subjektet. "Han er ..." Han er *hvad*? "Han bliver ..." Han bliver *hvad*? osv.

Prøv selv:

① Barnet leger hund.

② Barnet er en hund [efter godbidder].

Det er tydeligt at i sætning 1 kan tredje led udelades: "Barnet leger" er en hel plausibel sætning. - "Barnet er" går til gengæld ikke. *Barnet er hvad*? Verballedet er danner et uundværligt *bånd* til 3. led; så uden "en hund" siger sætningen ikke noget!

Prøv igen

Der er kommen³ en ost.

Og osten det er dig.

Når der er kommen en ost, må det være en kommenost.

Ergo, du er en kommenost!

Mit fædre- & mødreland er Jylland.

Min fødeby har tilnavnet *Uldjydernes hovedstad*, men den hedder Herning.

Sverige er mit svigermødreland blevet.

Kalundborg var min ungdomsby.

Ottgerd hed en mand.

Han fik en søn, Orm.

Orm var stærk.

Stærk som en bjørn var han.

Var han rig og havde mange skibe?

Orm-i-øje kaldte Ottgerd ham.

Trællen ville være sjov.

Tok-dåre var hvad han blev kaldt.

Siden tjekket: ☐	Fejl korrigeret: ☐	Alt OK: ☐	Korriger igen og få en lærers godkendelse ☐
---	---	----------------------------------	--

³ Gammelbøjningsform for "kommet"

Øveark til Kryds & bolle F1

Find verber

Navn: _____

For at kunne skelne subjektspredikatet fra objektet er det vigtigt at du kan finde verberne være, blive, hedde, synes, kaldes, så det over vi nu. Markér disse verber i sætningerne med en asterix (*).

Sådan: Broen *kaldtes Sukkenes Bro.
X O ⊕

Verbet *kaldtes* kommer af *at kaldes*.

Subjektspredikatet er derfor "Sukkenes Bro".

Find led, sæt *'er, og sæt de manglende ord ind i sætningerne:

Hun kunne være noget hysterisk da hun var lille.

Verbet _____ kommer af _____

subjektspredikatet er derfor: _____

Han blev cand.scient.⁵ i en ung alder.

Verbet _____ kommer af _____

subjektspredikatet er derfor: _____

Suller kaldtes han altid da de gik i skole.

Verbet _____ kommer af _____

subjektspredikatet er derfor: _____

Det syntes noget overflødigt at hun skulle synge hele aftenen.

Verbet _____ kommer af _____

subjektspredikatet er derfor: _____

Han har været flittig i sine yngre dage.

Verbet _____ kommer af _____

subjektspredikatet er derfor: _____

Hedder hun også Sabine?

Verbet _____ kommer af _____

subjektspredikatet er derfor: _____

Siden tjekket: ☐	Fejl korrigeret: ☐	Alt OK: ☐	Korriger igen og få en lærers godkendelse ☐
---	---	----------------------------------	--

⁵ OBS at akademiske titler skrives *uden mellemrum* efter forkortelsespunktummet i midten!

Øveark til Kryds & bolle F1

Markér led

Navn: _____

Og sæt * ved de verber der forvandler objekt til subjektspredikat:

Sådan: Katten *kaldes Bittemis eftersom den kun vejer 8 kg.

× ○ ⊕

- ① Eleverne kan tit være utilfredse med karaktererne.
- ② Til en start havde filmen været hylende grinagtig.
- ③ Vores yngste var brandmand i Beredskabskorpset i fjor.
- ④ Hulvejen kaldes af stedets beboere Sven Gønges Gryde.
- ⑤ Darios far har været pizzeriaejer i mange år.

I sætning nr. 1 er “utilfredse” _____

I sætning nr. 2 er “filmen” _____

I sætning nr. 3 er “brandmand” _____

I sætning nr. 4 er “kaldes” _____

I sætning nr. 5 er “pizzeriaejer” _____

Find led.

Jensens var vores gamle naboer, og drengene hed Klaus og Søren.

I familien er Helena altid blevet kaldt Lillepigen.

Ved festivalens slutning var alle de optrædende dødtrætte.

Der blev spillet rigtig god musik hele weekenden.

Hunden er menneskets bedste ven.

Siden tjekket: Fejl korrigeret: Alt OK: Korrigér igen og få en lærers godkendelse

Øveark til Kryds & bolle F1

Markér led

Navn: _____

Skriv de fem verber⁶ som "forvandler objekt til subjektsprædikat":

Find led. HUSK at det er ikke alt der glimrer, der er guld.

Sæt * ved de verber der forvandler objekt til subjektsprædikat:

Mine søstre tabte mig ud af barnevognen da jeg var lille.

Det gjorde mig nu ikke noget, og de var vist selv meget forskrækkede.

Prinsen af Danmark *synes⁷ sløv. Uffe hin Spage *hedder han.

En hane kaldes "en kok" på vendelbomål.⁸

Apolloprogrammet blev søsat i konkurrence med Sovjets måneprogram.

Hendes kæreste hedder Adam, men dét véd hendes forældre ikke!

Har hun en kat der hedder Cio?

Dagen før Skærtorsdag er *ikke* Askeonsdag.

Den ligger nemlig som første dag i fasten, altså lige efter Fastelavnssøndag.

Svar på disse spørgsmål:

Hvilket led i sætningerne er *sløv*, "*en kok*" og *Askeonsdag*?: _____

Og hvilket led er *ikke noget*, *dét* og *en kat der hedder Cio*? _____

Siden tjekket: ☐	Fejl korrigeret: ☐	Alt OK: ☐	Korriger igen og få en lærers godkendelse ☐
---	---	----------------------------------	--

⁶ De hedder faktisk de kopulative verber, af latin 'copula = bånd, dvs. de binder subjektet sammen med subjektsprædikatet (vha. et indholdsløst verbum). Jf. side 2 hvor det forklares nærmere.

⁷ i betydningen "ser ud til at være"

⁸ Sml. til *engelsk*, ikke amerikansk hvor den hedder *a rooster*

Øveark til Kryds & bolle F1

Markér led

Navn: _____

Indsæt det manglende ord:

Verberne *være, blive, hedde, synes, kaldes* forvandler objektet til et

Markér verballed, subjekt, akkusativ- og dativobjekt og/eller subjektsprædikat. Sæt streg under øvrige led og * ved "objektsforvandlerne"

Lovforslaget syntes enkelt nok, men det viste sig temmelig indviklet.

Han kunne blive en god ingeniør hvis han gad.

“Hvad fatter gør, er altid det rigtige,” hedder et eventyr af H. C. Andersen.

Den gamle vismands råd syntes klogt.

Evas gamle mis hed Cio. Søløverne er rigtigt fede af alle de sild!

Stampe sagde til Bambi: “Vandet er stift!”

Udsagnsord hedder “på latin” *verber*.

“På latin” kalder man navneord *substantiver*.

Tillægsord hedder til gengæld *adjektiver*.

Og endelig kaldes biord *adverbialer*.

De latinske betegnelser for udsagnsled er *verballed*, og for grundled *subjekt*.

Til at begynde med kan de latinske betegnelser i grammatik synes svære, men de er meget lettere i længden.

Siden tjekket: ☐	Fejl korrigeret: ☐	Alt OK: ☐	Korriger igen og få en lærers godkendelse ☐
---	---	----------------------------------	--

Øveark til Kryds & bolle F1

Markér led

Navn: _____

Skriv de fem verber som "forvandler objekt til subjektspredikat":

Find led. Sæt * ved verber der forvandler til subjektspredikat.

Utroligt mange små drenge hedder i dag Mathias.

Når han bliver stor, vil han være en berømt tennisspiller.

Studievejleder kan hun blive når hun har læst i mange år.

Det kan være nødvendigt med et grammatikkursus.

Chefen synes meget flink, men kom ham ikke i vejen når han har travlt.

Avisen syntes fair nok i sin behandling af sagen, men efterhånden afslørede de fortsatte skriverier dens reelle motiver.

Uge 42 hedder i Danmark Efterårsferien.

Det toldfri salg synes ved første øjekast at være en fordel for turisterne, men mange varegrupper kan man købe billigere i fx Netto.

Indsæt de rette ord:

På denne side er sætningsleddene *Mathias*, *studievejleder* og *Efterårsferien*:

Tilsvarende er sætningsleddene *deres reelle motiver* og *mange varegrupper*.

Siden tjekket: ☐	Fejl korrigeret: ☐	Alt OK: ☐	Korriger igen og få en lærers godkendelse ☐
---	---	----------------------------------	--

Øveark til Kryds & bolle F1

Markér led

Navn: _____

Skriv de fem verber som "forvandler objekt til subjektspredikat":

Find led. Sæt * ved verber der forvandler til subjektspredikat.

Eleven blev *syg*.

Han har reddet sig *en gang influenza*.

Besvar spørgsmålene:

I linjen herover er *syg* hvilket led? _____

Og *en gang influenza* er hvilket led? _____

Endelig er *sig* hvilket led? _____

Hun havde besvær med matematik. Ja, det syntes hende *sværere og sværere*.

Besvar spørgsmålene:

Herover er *besvær med matematik* hvilket led? _____

Og *sværere og sværere* er hvilket led? _____

Endelig er *hende* hvilket led? _____

Mit fædreland hedder *Danmark*.

Lingping kaldte hun sin *datter*.

Besvar spørgsmålene:

I linjen herover er *Danmark* hvilket led? _____

Og *sin datter* er hvilket led? (Pas nu på!) _____

Siden tjekket: ☐	Fejl korrigeret: ☐	Alt OK: ☐	Korriger igen og få en lærers godkendelse ☐
---	---	----------------------------------	--

Øveark til Kryds & bolle F1

Markér led

Navn: _____

Find led. Sæt * ved verber der forvandler til subjektspredikat. Og Besvar spørgsmålene:

De københavnske gader har mange huller, så de er ved at være farlige.

I linjen herover er *mange huller* hvilket led? _____

Og *ved at være farlige* er hvilket led? _____

Herning kalder uldgyderne deres hovedstad, og den er lagt midt på heden.

I linjen herover er *Herning* hvilket led? _____

Og *deres hovedstad* er hvilket led? _____

Endelig er *er lagt* hvilket led? _____

Lars ville være skiltemaler.

Katten blev bange for hunden.

I linjen herover er *ville være* hvilket led? _____

Og *skiltemaler* er hvilket led? _____

Endelig er *blev bange* hvilket led? _____

Skriv de fem verber som "forvandler objekt til subjektspredikat":

Siden tjekket: Fejl korrigeret: Alt OK: Korriger igen og få en lærers godkendelse

Øveark til Kryds & bolle F1

Gør klar til næste test.

Måske ville det være en god idé at kikke F-siderne igennem igen!

Det er altid klogt at repetere stoffet inden man “går til prøve”.

Du skal kunne F-delen før man får lov til at gå videre med afsnit G. Så hvis du ikke består den næste F-prøve, får du et repetitionskursus. Dette kursus hedder F2.

Består du F1-testen med *mindst 80% rigtige*, får du lov til at gå videre til en ny fortest, G0, som skal bestås med *90% rigtige*.